

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 - 2014

Документ за разглеждане в заседание

A7-0228/2013

24.6.2013

***I
ДОКЛАД

относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно правото на достъп до адвокат в наказателните производства и правото на комуникация при задържане (COM(2011)0326 – C7-0157/2011 – 2011/0154(COD))

Комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

Докладчик: Елена Оана Антонеску

Легенда на използваните знаци

- * Процедура на консултация
- *** Процедура на одобрение
- ***I Обикновена законодателна процедура (първо четене)
- ***II Обикновена законодателна процедура (второ четене)
- ***III Обикновена законодателна процедура (трето четене)

(Посочената процедура се базира на правното основание, предложено в проекта на акт.)

Изменения към проект на акт

Измененията към проекта на акт, внесени от Парламента, се обозначават в ***получер курсив***. Отбелязването в *курсив* е предназначено за съответните технически служби и се отнася до частите от проекта на акт, за които е предложено изменение с оглед изготвяне на окончателния текст (например очевидно грешни или липсващи части в текста на даден език). Предложенията за поправка подлежат на съгласуване със засегнатите технически служби.

Антетката на всяко изменение към съществуващ акт, който проектът на акт има за цел да измени, съдържа трети и четвърти ред, където се посочват съответно съществуващият акт и засегнатата разпоредба от него. Възпроизведените части от разпоредба на съществуващ акт, която Парламентът желае да измени, но която остава непроменена в проекта на акт, се отбелязват с **получер** шрифт. Евантуални заличавания, които засягат такива части от текста се обозначават по следния начин: [...].

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРОЕКТ НА ЗАКОНОДАТЕЛНА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ	5
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ	47
СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ	52
ПРОЦЕДУРА.....	68

ПРОЕКТ НА ЗАКОНОДАТЕЛНА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно правото на достъп до адвокат в наказателните производства и правото на комуникация при задържане
(СОМ(2011)0326 – С7-0157/2011 – 2011/0154(COD))

(Обикновена законодателна процедура: първо четене)

Европейският парламент,

- като взе предвид предложението на Комисията до Европейския парламент и Съвета (СОМ(2011)0326),
  - като взе предвид член 294, параграф 2 и член 82, параграф 2 от Договора за функционирането на ЕС, съгласно които Комисията е внесла предложението (С7-0157/2011),
  - като взе предвид член 294, параграф 3 от Договора за функционирането на ЕС,
  - като взе предвид предложенията, внесени към проекта на законодателен акт от българския парламент, Сената на Италианската република и португалския парламент,
  - като взе предвид становището на Икономическия и социален комитет от 7.12.2011 г.¹,
  - като взе предвид становището на Комитета на регионите,
  - като взе предвид поетия с писмо от 4 юни 2013 г. ангажимент на представителя на Съвета за одобряване на позицията на Европейския парламент съобразно член 294, параграф 4 от Договора за функционирането на ЕС,
  - като взе предвид член 55 от своя правилник,
  - като взе предвид доклада на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи и становището на комисията по правни въпроси (А7-0228/2013),
1. приема изложената по-долу позиция на първо четене;
  2. изисква от Комисията да се отнесе до него отново, в случай че възнамерява да внесе съществени промени в своето предложение или да го замени с друг текст;
  3. възлага на своя председател да предаде позицията на Парламента съответно на Съвета и на Комисията, както и на националните парламенти.

---

¹ ОВ С 43, 15.12.2012 г., стр. 51.

Изменение 1

ИЗМЕНЕНИЯ, ВНЕСЕНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ*

към предложението на Комисията

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от

*относно правото на достъп до адвокат в наказателните производства и в
производства по европейска заповед за арест и относно правото на уведомяване
на трета страна при задържане и на комуникация с трети лица и консулски
служби през периода на задържане*

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 82, параграф 2, буква *б*) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателен акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

след консултация с Комитета на регионите¹,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

---

* Изменения: нов или изменен текст се обозначава с получер курсив; заличаванията се посочват със символа **■**.

¹ ОВ С..., ...г., стр... [*становище от 7 декември 2011 г., SOC/424*]

като имат предвид, че:

- (1) Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), член 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (наричана по-долу „ЕКПЧ“) и член 14 от Международния пакт за граждански и политически права (наричан по-долу „МПГПП“) утвърждават правото на справедлив съдебен процес. Член 48 от Хартата гарантира зачитане на правата на защитата.
- (2) ***Съюзът си е поставил за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие. Съгласно заключенията на Европейския съвет, проведен в Тампере на 15 и 16 октомври 1999 г., и по-специално точка 33 от тях, принципът на взаимно признаване на присъдите и другите решения на съдебните органи следва да се превърне в крайъгълен камък на съдебното сътрудничество по гражданскоправни и наказателноправни въпроси в рамките на Съюза, тъй като засиленото взаимно признаване и необходимото сближаване на законодателството биха улеснили сътрудничеството между компетентните органи и съдебната защита на индивидуалните права.***
- (2a) ***Съгласно член 82 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси в Съюза се основава на принципа на взаимното признаване на присъдите и съдебните решения.***
- (2б) ***Прилагането на принципа на взаимно признаване на решенията по наказателноправни въпроси предполага, че държавите членки имат взаимно доверие в системите си за наказателно правосъдие. Обхватът на взаимното признаване зависи в голяма степен от редица параметри, които включват механизми за защита на правата на заподозрените лица или на обвиняемите и общи минимални стандарти, необходими за улесняване прилагането на принципа на взаимно признаване.***

- (3) Взаимното признаване може да функционира ефективно само при наличие на взаимно доверие, което изисква подробни правила за защитата на процесуалните права и гаранциите, произтичащи от Хартата, ЕКПЧ и МПГПП. Общите минимални правила би трябвало да повишат доверието в системите за наказателно правосъдие на всички държави членки, което от своя страна би трябвало да доведе до по-ефикасно съдебно сътрудничество в условията на взаимно доверие и до утвърждаване на култура на основните права в Съюза. Те би трябвало също да премахнат пречките пред свободното движение на гражданите *на цялата територия на държавите членки*. Подобни общи минимални правила следва да се прилагат в областта на правото на достъп до адвокат и правото на *уведомяване на трета страна при задържане*.
- (4) Въпреки че държавите членки са страни по ЕКПЧ и МПГПП, опитът показва, че този факт сам по себе си невинаги осигурява достатъчна степен на доверие в системите за наказателно правосъдие на други държави членки.
- (4а) *Укрепването на взаимното доверие изисква подробни правила за защитата на процесуалните права и гаранциите, произтичащи от Хартата и от ЕКПЧ. То налага също така минималните стандарти, определени в ЕКПЧ и в Хартата, да получат по-нататъшно развитие в рамките на Съюза чрез настоящата директива и други мерки.*
- (4б) *Член 82, параграф 2 от ДФЕС предвижда да се определят минимални правила, приложими в държавите членки, за да се улесни взаимното признаване на присъдите и съдебните решения, както и полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси с трансгранично измерение. Същият член посочва в буква б) „правата на лицата в наказателното производство“ като една от областите, в които могат да се установят минимални правила.*

- (4в) *Общите минимални правила следва да доведат до повишаване на доверието в системите за наказателно правосъдие на всички държави членки, което от своя страна следва да доведе до по-ефикасно съдебно сътрудничество в условията на взаимно доверие. Такива общи минимални правила следва да бъдат установени в областта на достъпа до адвокат в наказателното производство.*
- (5) На 30 ноември 2009 г. Съветът прие пътната карта за укрепване на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство („пътната карта“)¹. ■ Като се възприема поэтапен подход, в пътната карта се призовава за приемане на мерки относно правото на **ползване** на писмен и устен превод¹, правото на **получаване** на информация за правата и за обвинението¹, правото на **получаване** на правни съвети и правна помощ, правото на **общуване** с роднини, работодатели и консулски служби, както и на мерки относно **установяването** на специални гаранции за уязвими заподозрени лица или обвиняеми. В пътната карта се подчертава, че редът на правата е само ориентировъчен, което предполага, че този ред може да бъде променен в съответствие с приоритетите. Тя е предназначена да действа като едно цяло — ползите от нея ще се почувстват напълно само когато се приложат всичките ѝ съставни актове.
- (5а) *На 10 декември 2009 г. Европейският съвет изрази задоволство от пътната карта и я включи като част от Стокхолмската програма — Отворена и сигурна Европа в услуга и за защита на гражданите (точка 2.4). Европейският съвет подчерта неизчерпателния характер на пътната карта, като прикани Комисията да анализира допълнителни елементи на минималните процесуални права на заподозрените лица и обвиняемите, както и да направи оценка дали е необходимо да бъдат анализирани други въпроси, като например презумпцията за невиновност, за да се насърчи по-доброто сътрудничество в тази област.*

---

¹ *ОВ С 295, 4.12.2009 г., стр. 1.*

- (5б) *Досега са приети две от мерките, включени в пътната карта: Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство¹ и Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно правото на информация в наказателното производство².*
- (б) С настоящата директива са установени минимални правила относно правото на достъп до адвокат и **правото да бъде уведомена** трета страна **при задържане** в хода на наказателно производство ■ и на производство във връзка с европейска заповед за арест. По този начин директивата насърчава прилагането на Хартата, и по-специално на членове 4, 6, 7, 47 и 48 от нея, като се основава на членове 3, 5, 6 и 8 от ЕКПЧ, съгласно тълкуването на Европейския съд по правата на човека, **който в своята съдебна практика постоянно определя норми по отношение на правото на достъп до адвокат. В тази съдебна практика се предвижда, наред с другото, че за справедливостта на производството се изисква заподозряното лице или обвиняемият да могат да получат всички услуги, които са конкретно свързани с правната помощ. Във връзка с това адвокатът следва да може да гарантира без ограничения основните аспекти на защитата на това лице.**
- (ба) *Без да се засягат задълженията на държавите членки по силата на ЕКПЧ за гарантиране на правото на справедлив съдебен процес, производства за леки нарушения, извършени в затвора, и производства за правонарушения, извършени във военна обстановка, които се разглеждат от командващ офицер, не се считат за наказателни производства за целите на настоящата директива.*

---

¹ *ОВ L 280, 26.10.2010 г., стр. 1.*

² *ОВ L 142, 1.6.2012 г., стр. 1.*

- (6б) *Настоящата директива следва да се изпълнява, като се отчитат разпоредбите на Директива 2012/13/ЕС относно правото на информация в наказателното производство, която предвижда, че на заподозрените лица и обвиняемите своевременно се предоставя информация за правото на достъп до адвокат, както и че на заподозрени лица или обвиняеми, които са арестувани или задържани, своевременно се предоставя писмена декларация за правата, която следва да съдържа информация за правото на достъп до адвокат.*
- (6в) *Терминът „адвокат“ в настоящата директива се отнася за всяко лице, което в съответствие с националното право притежава квалификация и има право, включително чрез акредитация от оправомощен орган, да предоставя правни съвети и помощ на заподозрени лица или на обвиняеми.*
- (6г) *В някои държави членки орган, различен от компетентния съд по наказателноправни въпроси, може да бъде компетентен да налага санкции, различни от задържане, за относително леки нарушения. Такъв е случаят например за често срещаните пътнотранспортни нарушения, които могат да бъдат установени при пътнотранспортна проверка. В подобни случаи би било прекомерно да се изисква компетентният орган да гарантира всички права съгласно настоящата директива. Когато законодателството на държава членка предвижда налагането на санкция за леки нарушения от такъв орган и е предвидено право на обжалване или друга възможност за преразглеждане на делото от компетентен съд по наказателноправни въпроси, настоящата директива следва да се прилага единствено за производството пред съда вследствие на това обжалване или препращане към по-висша инстанция.*

- (бд) *В някои държави членки леки нарушения, по-специално леки пътнотранспортни нарушения, леки нарушения на общински нормативни актове от общ характер и леки нарушения на общественя ред, се считат за престъпления. Би било прекомерно да се изисква компетентните органи да гарантират всички права съгласно настоящата директива по отношение на такива леки нарушения. Когато правото на държава членка предвижда, че за леки нарушения не може да бъде налагана санкция задържане, настоящата директива следва да се прилага единствено за производството пред компетентен съд по наказателноправни въпроси.*
- (бе) *Приложното поле на настоящата директива по отношение на някои леки нарушения не следва да засяга задълженията на държавите членки по силата на ЕКПЧ да гарантират правото на справедлив съдебен процес, включително предоставянето на правна помощ от адвокат.*
- (бж) *Държавите членки следва да гарантират, че на заподозрените лица и на обвиняемите своевременно се предоставя достъп до адвокат. При всички случаи заподозрените лица и обвиняемите следва да имат след задържането си своевременен достъп до адвокат преди да бъдат разпитани от полицията или от друг правоприлагащ орган, както и по време на всеки един разпит, в хода на провежданите от разследващ или друг компетентен орган следствени действия или действия за събиране на доказателства. Във всеки случай на заподозрените лица и на обвиняемите следва да се предостави достъп до адвокат по време на съдебната фаза на наказателните производства, ако тези лица не са се отказали от това право.*

- (бз) *За целите на настоящата директива разпитът не включва предварителния разпит, провеждан от полицията или от друг правоприлагащ орган, чиято цел е да се установят някои или всички от следните обстоятелства: самоличността на съответното лице; проверка за притежаване на оръжия или други подобни въпроси, отнасящи се до безопасността; или определяне дали да бъде започнато разследване, например при проверка на пътя или при извършване на случаен принцип редовни проверки/контрол, когато все още не е идентифицирано заподозряно лице или обвиняем.*
- (би) *Когато лице, различно от заподозряното лице или обвиняемия, например свидетел, се превръща в заподозряно лице или обвиняем, то следва да бъде защитено срещу това, да дава показания срещу себе си, и следва да има право да запази мълчание, както се потвърждава от практиката на Европейския съд по правата на човека. Ето защо е уместно да се направи изрично позоваване на ситуация от практиката, при която лице, различно от заподозряното лице или обвиняемия, по време на разпит от полицията или друг правоприлагащ орган в контекста на наказателното производство се превръща в заподозряно лице или обвиняем в извършване на престъпление. Когато в хода на такъв разпит лице, различно от заподозряното лице или обвиняемия, се превръща в заподозряно лице или обвиняем, разпитът следва да бъде прекратен незабавно; разпитът може да бъде продължен обаче, ако лицето е уведомено за това, че е заподозряно лице или обвиняем, и има възможност да упражни напълно правата си, предвидени в настоящата директива.*

I

- (11) *Заподозрените лица или обвиняемите следва да имат право да се срещат насаме с представляващия ги адвокат, включително преди разпита от полицията или друг правоприлагащ или съдебен орган. Държавите членки могат да предвидят условията и реда относно продължителността и честотата на срещите между заподозряното лице или обвиняемия и неговия адвокат, като се отчитат обстоятелствата на всяко производство, по-конкретно ■ сложността на случая и приложимите процесуални стъпки. Държавите членки могат също да предвидят условията и реда за осигуряване на безопасността и сигурността, по-специално на адвоката и заподозряното лице или обвиняемия, на мястото, където се провежда срещата между тях. Всички тези договорености не следва да нарушават ефективното упражняване и същността на правото на заподозряното лице или обвиняемия да се среща с адвоката си.*
- (11а) *Заподозрените лица и обвиняемите следва да имат право на комуникация с адвоката, който ги представлява. Комуникацията може да се извършва на всеки етап, включително преди упражняването на правото на среща с адвоката. Държавите членки могат да определят условията и реда относно продължителността, честотата и средствата за комуникация между заподозряното лице или обвиняемия и неговия адвокат, включително относно използването на видеоконферентна връзка и други комуникационни технологии за осъществяване на комуникацията помежду им, при условие че тези договорености не засягат ефективното упражняване и същността на правото на това лице да поддържа връзка с адвоката си.*
- (11б) *По отношение на някои леки нарушения настоящата директива не следва да бъде пречка за държавите членки да организират правото на заподозряното лице или обвиняемия на правна помощ по телефона. Такова ограничаване на правото обаче следва да бъде прилагано само в случаи, когато лицето няма да бъде разпитвано от полицията или от друг правоприлагащ орган.*

- (11в) *Държавите членки следва да гарантират, че заподозрените лица и обвиняемите имат право адвокатът им да присъства и ефективно да участва по време на разпитите на тези лица от разследващите органи, както и по време на съдебните заседания. Това участие следва да съответства на процедурите в националното право, които може да регулират участието на адвокат по време на разпита на заподозряно лице или обвиняем от разследващите органи, както и по време на съдебни заседания, при условие че тези правила не засягат ефективното упражняване и същността на съответните права. По време на разпита на заподозряното лице или на обвиняемия, провеждан от разследващите органи, или на съдебно заседание, адвокатът има право, наред с другото, в съответствие с тези правила да задава въпроси, да иска разяснения и да прави изявления, които следва да се протоколират в съответствие с националното право.*
- (11г) *Заподозряното лице или обвиняемият има право адвокатът му да присъства най-малко при провеждането на следните следствени действия или действия за събиране на доказателства, доколкото те са предвидени в съответното национално право и доколкото заподозряното лице или обвиняемият е длъжен или му е разрешено да присъства: разпознаване, при което заподозряното лице или обвиняемият са сред други лица, с цел да бъдат идентифицирани от пострадало лице или свидетел; очна ставка, при която заподозряното лице или обвиняемият биват събрани на едно място с един или повече от свидетелите или пострадалите лица, когато има несъгласие между тях по важни факти или въпроси; експериментална възстановка на престъплението в присъствието на заподозряното лице или на обвиняемия, при което се възпроизвеждат обстоятелствата на престъплението с цел да се разберат по-добре начинът и обстоятелствата, при които е извършено престъплението, и да може да се зададат конкретни въпроси на заподозряното лице или на обвиняемия. Държавите членки могат да предвидят условията и реда за присъствието на адвокат при провеждането на следствени действия или действия за*

събиране на доказателства, при условие че тези условия и ред не засягат ефективното упражняване и същността на съответните права. Когато адвокатът присъства при провеждането на следствени действия или действия за събиране на доказателства, това следва да се запише в протокола съгласно процедурата на протоколиране в правото на съответната държава членка.

- (11d) Държавите членки следва да се насърчават да предоставят достъп до обща информация, например на уебсайт или чрез брошури в полицейските управления, с цел да улеснят заподозрените лица и обвиняемите в търсенето им на адвокат. При все това не е необходимо държавите членки активно да се стремят да осигуряват защита от адвокат на заподозряно лице или обвиняем, който не е задържан, ако това лице не се е погрижило сам да получи защита от адвокат. Заподозряното лице или обвиняемият следва да може свободно да се свързва, консултира или получава помощ от този адвокат.*
- (11e) В случай на задържане на заподозряно лице или обвиняем държавите членки правят необходимото, за да гарантират, че въпросното лице е в състояние ефективно да упражни правото си на достъп до адвокат, в т.ч. като осигуряват адвокат, когато заинтересованото лице няма такъв, освен ако лицето се е отказало от това право. В реда и условията може да е предвидено, наред с другото, че компетентните органи осигуряват защита от адвокат въз основа на списък с адвокати, от който заподозряното лице или обвиняемият могат да избират. В тях може да са включени и договореностите за правна помощ, ако са приложими.*
- (11ж) Предварителното задържане и арестът следва да се извършват при пълно зачитане на стандартите, установени в ЕКПЧ, Хартата и съдебната практика на Европейския съд по правата на човека и Съда на ЕС. При оказване на помощ при условията на настоящата директива на заподозряно лице или обвиняем, който е задържан, съответният адвокат следва да има право да задава въпроси на компетентните органи относно условията, при които е задържано това лице.*

- (11з) В случай на географска отдалеченост на заподозряното лице или на обвиняемия, например в отвъдморски територии или ако държава членка води или участва във военни операции извън своята територия, на държавите членки се разрешава временна дерогация от правото на заподозряното лице или обвиняемия на своевременен достъп до адвокат след задържането. В периода на временна дерогация на това основание на компетентните органи не се разрешава да разпитват съответното лице или да провеждат действията по разследване или по събиране на доказателства, предвидени в настоящата директива. Когато поради географската отдалеченост на заподозряното лице или на обвиняемия не е възможно да се осигури незабавен достъп до адвокат, държавите членки следва да предвидят възможност за комуникация по телефон или чрез видеоконферентна връзка, освен ако това не е абсолютно невъзможно.*
- (11и) На държавите членки следва да се разрешава временна дерогация от правото на достъп до адвокат в досъдебното производство при извънредни обстоятелства, когато е необходимо да се предотвратят сериозни неблагоприятни последици за живота, свободата или физическата неприкосновеност на лице. В периода на временна дерогация на това основание компетентните органи могат да разпитват заподозряното лице или обвиняемия в отсъствието на адвокат, при условие че заподозряното лице или обвиняемият са уведомени за правото си да запазят мълчание и могат да упражняват това право и че този разпит не накърнява правата на защитата, включително правото на лицето да не дава показания срещу себе си. Може да се провеждат разпити с единствена цел и доколкото е необходимо за получаване на информация, която е важна за предотвратяване на сериозни неблагоприятни последици за живота, свободата или физическата неприкосновеност на лице. Злоупотребата с тази дерогация по принцип би накърнила необратимо правата на защитата.*

- (11й) *На държавите членки следва да се разреши временна дерогация от правото на достъп до адвокат в досъдебното производство, когато има неотложна необходимост от предприемане на незабавни действия от страна на следствените органи, за да се предотврати сериозно затрудняване на наказателно производство, по-специално да се предотврати унищожаването или манипулирането на съществени доказателства или взаимодействието със свидетели. В периода на временна дерогация на това основание компетентните органи могат да разпитват заподозряното лице или обвиняемия в отсъствието на адвокат, при условие че заподозряното лице или обвиняемият са уведомени за правото си да запазят мълчание и могат да упражняват това право и че този разпит не накърнява правата на защитата, включително правото на лицето да не дава показания срещу себе си. Може да се провеждат разпити с единствена цел и доколкото е необходимо за получаване на информация, която е важна с оглед да се предотврати сериозно затрудняване на наказателно производство. Злоупотребата с тази дерогация по принцип би накърнила необратимо правата на защитата.*
- (11к) *Поверителността на комуникацията между заподозряното лице или обвиняемия и неговия адвокат е от съществено значение за осигуряване на ефективното упражняване на правата на защитата и е основен елемент от правото на справедлив процес. Ето защо държавите членки следва да спазват поверителността на срещите и други форми на комуникация между адвоката и заподозряното лице или обвиняемия при упражняването на правото на достъп до адвокат, предвидено в настоящата директива, без дерогация. Настоящата директива не засяга процедурите, които разглеждат ситуации, при които въз основа на обективни и фактически обстоятелства се предполага, че съответният адвокат е замесен заедно със заподозряното лице или обвиняемия в престъпление. Престъпни действия от страна на адвоката не следва да се разглеждат като законна помощ за заподозрени лица или обвиняеми по смисъла на настоящата директива. Задължението да се спазва*

поверителността означава не само, че държавите членки следва да се въздържат да се намесват или да имат достъп до тази комуникация, но и че когато заподозряното лице или обвиняемият е задържан или се намира на контролирано от държавата място, държавите членки следва да гарантират, че мерките за осъществяване на комуникацията спазват и защитават поверителността. Това не засяга механизмите, въведени в местата за задържане, за да се избегне изпращането на тайни пратки на задържаните лица, напр. проверка на кореспонденцията, доколкото тези механизми не разрешават на компетентните органи да четат съобщенията между заподозряното лице или обвиняемия и неговия адвокат. Настоящата директива не засяга и процедурите в националното право, съгласно които препращането на кореспонденция може да бъде отказано, ако изпращащият не се съгласи кореспонденцията да бъде изпратена първо до компетентен съд.

- (11л) Настоящата директива следва да не възпрепятства възможността за временно нарушаване на принципа на поверителност при провеждането на законна операция по наблюдение от страна на компетентните органи. Настоящата директива следва да не засяга също работата например на националните разузнавателни служби по опазване на националната сигурност в съответствие с член 4, параграф 2 от Договора за Европейския съюз или работата от обхвата на член 72 от Договора за функционирането на Европейския съюз, в който се предвижда, че дял V „Пространство на свобода, сигурност и правосъдие“ не засяга изпълнението на задълженията на държавите членки по поддържането на обществения ред и опазването на вътрешната сигурност.*
- (12) *Заподозрените лица и обвиняемите, които са задържани, следва да имат право на своевременно уведомяване за задържането на поне едно лице по техен избор, напр. член на семейството или работодател, при положение че това не засяга хода на наказателното производство срещу тези лица, нито хода на друго наказателно производство. Държавите членки могат да предвидят условията и реда във връзка с прилагането на това право, при условие че*

тези договорености не засягат ефективното упражняване и същността на това право. В ограничени обстоятелства по изключение обаче следва да се предвиди възможност за временна дерогация от това право, когато във връзка с конкретните обстоятелства по случая това е обосновано от наложителна причина съгласно предвиденото в настоящата директива. Когато компетентните органи предвиждат такава временна дерогация по отношение на конкретно трето лице, те следва първо да преценят дали друго трето лице, посочено от заподозряното лице или обвиняемия, би могло да бъде информирано за задържането му.

(13) Заподозрените лица и обвиняемите, които са задържани, **следва** да имат право **своевременно** да осъществят връзка с **най-малко едно посочено от тях трето лице, напр. роднина. Държавите членки могат да ограничат или отложат упражняването на това право с оглед на императивни изисквания или пропорционални оперативни изисквания. Такива изисквания биха могли да бъдат например необходимостта да се предотвратят сериозни неблагоприятни последици за живота, свободата или физическата неприкосновеност на лице, необходимостта да се предотврати нарушаването на наказателно производство, необходимостта да се предотврати престъпление, необходимостта да се изчака съдебно заседание и необходимостта да се защитят жертвите на престъпление. Когато компетентните органи предвиждат да ограничат или отложат упражняването на правото за поддържане на връзка по отношение на конкретно трето лице, те следва първо да преценят дали заподозряното лице или обвиняемият биха могли да поддържат връзка с друго посочено от тях трето лице. Държавите членки могат да определят условията и реда относно времето, средствата, продължителността и честотата на комуникацията с трети лица, като отчитат необходимостта от поддържане на реда, безопасността и сигурността на мястото на задържане.**

(13а) Правото на заподозрените лица и на обвиняемите, които са задържани, да получат консулска помощ е установено в член 36 от Виенската конвенция за консулските отношения от 1963 г., който предоставя на държавите право на достъп до техните граждани. Настоящата директива предоставя **съответното право на заподозрените лица и обвиняемите, които са задържани, ако те желаят това. Консулската закрила може да се предоставя от дипломатически органи, когато същите действат в качеството на консулски служби.**

- (13б) Държавите членки следва ясно да установят в националното си законодателство основанията и критериите за всяка временна дерогация от правата, предоставени по силата на настоящата директива, и следва да прибегват до тези дерогации в ограничен брой случаи. Всякакви временни дерогации, разрешени от настоящата директива, следва да са пропорционални, строго ограничени във времето, да не се основават изключително на вида или тежестта на предполагаемото правонарушение и да не нарушават справедливостта на производството като цяло. Държавите членки следва да направят необходимото при разрешаване на временна дерогация съгласно настоящата директива от съдебен орган, различен от съдия или съд, решението относно разрешаването на временната дерогация да може да се оцени от съд поне на етапа на съдебно производство.*
- (13в) Без да се засяга предвиденото в националното право изискване за задължително присъствие на адвокат или за задължителна адвокатска помощ, заподозряното лице или обвиняемият следва да може да се откаже от право, дадено по силата на настоящата директива, ако му е предоставена устно или писмено ясна и достатъчна информация на обикновен и достъпен език относно съдържанието на въпросното право и възможните последствия, ако се откаже от него. При предоставянето на информация следва да се вземе предвид специфичното състояние на засегнатото лице, в т.ч. възрастта му, психическото и физическото му състояние.*

- (13г) Отказът и обстоятелствата, при които е бил даден, следва да бъдат отбелязани посредством системата за водене на протоколи в съответствие с правото на съответната държава членка. Това следва да не води до никакви допълнителни задължения за държавите членки да въвеждат нови механизми или до каквато и да било допълнителна административна тежест.*
- (13д) Заподозряното лице или обвиняемият следва да имат възможност да оттеглят отказа си във всеки момент на наказателното производство и съответното лице следва да бъде информирано за тази възможност. Оттеглянето на отказ следва да влезе в сила от момента, в който е направено оттеглянето. Следователно не следва да се налага повторното провеждане на разпитите, нито на процесуалните действия, които са извършени във времето, през което е имало отказ от въпросното право.*

(21) Лицето, което е обект на европейска заповед за арест, следва да има право на достъп до адвокат в изпълняващата държава членка, за да има възможност да упражнява правата си ефективно в съответствие с Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета *от 13 юни 2002 г. относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки*¹. Когато адвокатът участва в изслушване на лицето, за което е издадена заповедта за арест, провеждано от изпълняващия съдебен орган, адвокатът има право, наред с останалото, в съответствие с предвидените в националното право процедури, да задава въпроси, да иска разяснения и да прави изявления. Участието на адвоката следва да се протоколира в съответствие с националното право.

(21a) Лицата, за които е издадена заповед за арест, следва да имат право да се срещат насаме с адвоката, който ги представлява в изпълняващата държава. Държавите членки могат да определят условията и реда относно продължителността и честотата на тези срещи, като се отчитат конкретните обстоятелства по всеки случай. Държавите членки могат също да предвидят условията и реда за осигуряване на безопасността и сигурността, по-специално на адвоката и на лицето, за което е издадена заповедта за арест, на мястото, където се провежда срещата между тях. Тези условия и ред следва да не нарушават ефективното упражняване и същността на правото на лицето, за което е издадена заповедта за арест, да се среща с адвоката си.

---

¹ *ОВ L 190, 18.7.2002 г., стр. 1.*

- (21б) *Лицата, за които е издадена заповед за арест, следва да имат право да комуникират с адвоката, който ги представлява в изпълняващата държава членка. Комуникацията може да се извършва на всеки етап, включително преди упражняването на правото на среща с адвоката. Държавите членки могат да определят условията и реда относно продължителността, честотата и средствата за комуникация между лицето, за което е издадена заповед за арест, и неговия адвокат, включително относно използването на видеоконферентна връзка и други комуникационни технологии за осъществяване на комуникацията помежду им, при условие че тези практически договорености не засягат ефективното упражняване и същността на правото на това лице да поддържа връзка с адвоката си.*
- (21в) *Изпълняващата държава членка следва да определи необходимите условия и ред, за да може лицето, за което е издадена заповедта за арест, да бъде в състояние да упражни ефективно правото си на достъп до адвокат в изпълняващата държава членка, включително като осигурят защита от адвокат, когато заинтересованото лице няма такъв, освен ако лицето се е отказало от това право. Редът и условията — включително отнасящите се до правната помощ, когато това е приложимо — следва да се уреждат от националното право. Подобен ред и условия могат да предвиждат наред с останалото, че компетентните органи осигуряват защита от адвокат въз основа на списък с адвокати, от който лицето, за което е издадена заповед за арест, може да избира.*

(21г) *След като бъде информиран, че лицето, за което е издадена заповедта за арест, желае да му бъде назначен адвокат в издаващата държава членка, компетентният орган на тази държава членка предоставя на лицето без ненужно забавяне информация, която да улесни назначаването на адвокат за него там. Такава информация може например да включва списък с действащи адвокати или името на дежурен адвокат в издаващата държава, който може да осигури информация и консултации в случаи, свързани с европейската заповед за арест. Държавите членки могат да изискат от подходящата адвокатска колегия да изготви такъв списък.*

(21д) *Процедурата по предаване е от решаващо значение за сътрудничеството по наказателноправни въпроси между държавите членки. От основно значение за това сътрудничество е спазването на сроковете, предвидени в Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета. Поради това, при все че лицата, за които е издадена заповед за арест, следва да могат да упражняват в пълна степен правата си съгласно настоящата директива в производство за изпълнението на европейска заповед за арест, тези срокове следва да се спазват.*

■

(24) При липсата до момента на законодателен **акт на Съюза** относно правната помощ държавите членки следва ■ да прилагат **националното си право по отношение на** правната помощ, което следва да бъде съобразено с Хартата, ЕКПЧ и съдебната практика на Европейския съд по правата на човека. ■

(25) **В съответствие с принципа** на ефективност на правото на **Съюза** ■ държавите членки **следва** да въведат адекватни **и** ефективни средства за правна защита, **за да защитят правата**, предоставени на физическите лица от **настоящата директива**.

(27) *Държавите членки следва да гарантират, че при преценката на стойността на изявленията на заподозряното лице или обвиняемия или на доказателствата, получени в нарушение на правото на достъп до адвокат или в случаите, когато е разрешена дерогация от това право в съответствие с настоящата директива, правото на защита и правото на справедливо производство следва да бъдат взети предвид; във връзка с това следва да бъде взета предвид съдебната практика на Европейския съд по правата на човека, според която ■ правото на защита би било по принцип необратимо накърнено, когато уличаващи изявления, направени по време на полицейския разпит без достъп на лицето до адвокат, бъдат използвани за постановяване на осъдителна присъда. Това не следва да засяга използването на изявления за други цели, позволени съгласно националното право, като например необходимостта от предприемане на спешни следствени действия ■ за предотвратяване извършването на други престъпления или настъпването на тежки неблагоприятни последици за всяко лице, или цели, свързани с неотложната необходимост да се предотврати сериозно затрудняване на наказателно производство, когато достъпът до адвокат или забавянето на разследването биха накърнили необратимо текущите разследвания във връзка с тежко престъпление. Също така, това не следва да засяга националните правила или системи относно допустимостта на доказателствата и не следва да бъде пречка държавите членки да запазят система, при която всички съществуващи доказателства могат да бъдат представени пред съд или съдия, без да се провежда самостоятелна или предварителна преценка на допустимостта на тези доказателства.*

(27a) Задължението за полагане на грижа за заподозрени лица или обвиняеми, които са в потенциално слаба позиция, стои в основата на справедливото правораздаване. Следователно прокуратурата, правоприлагащите и съдебните органи следва да създадат предпоставки тези лица да бъдат в състояние да упражняват ефективно правата си, предвидени в настоящата директива, например като вземат предвид всяка евентуална уязвимост, която нарушава способността на тези лица да упражняват правото си на достъп до адвокат и на информиране на трето лице в случай на задържане, и като вземат подходящи мерки, за да гарантират тези права.

■

(29) Настоящата директива потвърждава основните права и принципи, признати в Хартата ■, включително забраната на изтезанията и на нечовешкото или унижително отношение, правото на свобода и сигурност, зачитането на личния и семейния живот, правото на неприкосновеност на личността, правата на детето, интеграцията на хората с увреждания, правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, презумпцията за невинност и правото на защита. Настоящата директива трябва да се прилага в съответствие с тези права и принципи.

(29a) Държавите членки следва да гарантират, че разпоредбите на настоящата директива, когато те съответстват на гарантирани в ЕКПЧ права, се прилагат в съответствие с правата, предвидени в ЕКПЧ и доразвити от съдебната практика на Европейския съд по правата на човека.

(29б) Настоящата директива установява минимални правила. Държавите членки могат да разширят правата, установени в настоящата директива, за да осигурят по-висока степен на защита. По-високата степен на защита не може да представлява пречка пред взаимното признаване на съдебни решения, което настоящите минимални правила имат за цел да улеснят. Степента на защита никога не следва да пада под стандартите,

определени в Хартата и в ЕКПЧ, съгласно тълкуването в съдебната практика на Съда на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека.

- (30) С настоящата директива се утвърждават правата на **децата** и се вземат под внимание Насоките на Съвета на Европа за правосъдие, съобразено с правата на детето, по-специално на разпоредбите им относно предоставянето на информация и консултации **на деца**. С директивата се гарантира, че **на заподозрените лица и обвиняемите, в т.ч. децата, следва да се предоставя подходяща информация, така че да разберат последствията от отказа си от право по силата на настоящата директива, както и че подобен отказ се прави доброволно и недвусмислено. Титулярът на родителските права на заподозряно лице дете или обвиняем дете следва да бъде уведомен при първа възможност за задържането на лицето и съответните основания за това. Ако предоставянето на тази информация на титуляра на родителските права на детето противоречи на най-висшия интерес на детето, вместо него следва да бъде информиран друг подходящ възрастен, като например роднина. Това следва да не засяга разпоредбите на националното право, които изискват всички необходими органи, институции или лица, по-конкретно тези, които са отговорни за закрилата или благоденствието на децата, да бъдат информирани за задържането на дадено дете. Освен при изключителни обстоятелства, държавите членки следва да се въздържат от ограничаване или отлагане на упражняването на правото на заподозрени или обвинени в престъпления деца, които са задържани, да поддържат връзка с трети лица. В случаите на отлагане детето следва обаче да не се държи в изолация, а да има право да осъществи връзка например с институция или лице, отговорно за закрилата или благосъстоянието на децата.**

(30a) *Съгласно Съвместната политическа декларация от 28 септември 2011 г. на държавите членки и на Комисията относно обяснителните документи държавите членки са поели ангажимент в обосновани случаи да прилагат към съобщението за своите мерки за транспониране един или повече документи, обясняващи връзката между елементите на дадена директива и съответстващите им части от националните инструменти за транспониране. По отношение на настоящата директива законодателят смята, че предоставянето на тези документи е обосновано.*

■

(32) Тъй като *целите на настоящата директива, а именно изготвянето на общи минимални правила за правото на достъп до адвокат и правото на уведомяване на трето лице относно задържането, не биха могли да бъдат постигнати в задоволителна степен от държавите членки и поради мащаба на мярката биха могли да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза, Съюзът* може да предприеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, *уреден* в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, *уреден* в *същия* член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на *тези цели*.

(33) **■** *Без* да се засяга член 4 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство и Ирландия няма да участват в приемането и прилагането на настоящата директива и тя няма да ги обвързва, нито да се прилага към тях **■**.

(34) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания няма да участва в приемането на настоящата директива и следователно не е обвързана с нея и не я прилага,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА 1

Цел и приложно поле

Член 1

Цел

С **настоящата** директива се установяват **минимални** правила относно **правото** на заподозрени лица и обвиняеми в наказателните производства и на лица, които са обект на производства съгласно Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета ¹ („**процедурите във връзка с европейската заповед за арест**“), на достъп до адвокат и на **уведомяване на трета страна за задържането**.

Член 2

Приложно поле

1. Настоящата директива се прилага **за заподозрени лица или обвиняеми в рамките на наказателно производство** от момента, в който компетентен орган на държава членка **уведоми** лицето с официално известие или по друг начин, че е привлечено като заподозряно лице или като обвиняем във връзка с извършено престъпление, **независимо дали лицето е задържано или не. Тя се прилага** до момента на приключване на производството, което означава окончателното решаване на въпроса дали заподозряното лице или обвиняемият е извършил престъплението, включително, когато е уместно, постановяването на присъдата и изхода от евентуални обжалвания.

---

¹ **ОВ L 190, 18.7.2002 г., стр. 1.**

2. Настоящата директива се прилага за лица, които са обект на производства **във връзка с европейска заповед за арест** **■**, от момента, в който те са задържани в изпълняващата държава членка в съответствие с член 11.

2а. При условията, предвидени в параграф 1, настоящата директива се прилага и за лица, които не са заподозрени или обвиняеми и които в хода на разпита от полицията или друг правоприлагащ орган са привлечени като заподозрени лица или обвиняеми.

2б. Без да се засяга правото на справедлив процес, по отношение на леки нарушения,

а) когато правото на държава членка предвижда налагане на наказание от орган, различен от компетентния съд по наказателноправни въпроси, и налагането на това наказание може да бъде обжалвано и отнесено пред такъв съд; или

б) когато не може да бъде наложена санкция лишаване от свобода настоящата директива се прилага само за производства пред компетентен наказателен съд.

При всички случаи обаче директивата се прилага изцяло, когато заподозряното лице или обвиняемият са задържани, независимо от етапа на наказателното производство.

ГЛАВА 2

Право на достъп до адвокат

Член 3

Правото на достъп до адвокат в наказателни производства

1. Държавите членки гарантират, че заподозрените лица и обвиняемите **имат право на достъп до адвокат в срок и по начин, които позволяват на заинтересованото лице да упражни правата си на защита фактически и ефективно.**
I
2. **Заподозрените лица и обвиняемите имат право на своевременен достъп до адвокат. Във всички случаи заподозряното лице или обвиняемият има достъп до адвокат, считано от настъпването на първия от следните моменти:**
  - a) **преди да бъде разпитано от полицията или от други правоприлагащи или съдебни органи;**
  - b) **при извършването на следствено действие или на друго действие по събиране на доказателства от страна на следствените или на други компетентни органи съгласно параграф 3, буква в);**
  - в) **своевременно след задържането;**
  - г) **своевременно преди заподозряното лице или обвиняемият, който е призван да се яви пред компетентен съд по наказателноправни въпроси, да се яви пред този съд.**
- 2а. **Правото на достъп до адвокат включва следното:**
  - a) **Държавите членки гарантират, че всяко заподозряно лице или обвиняем има правото да се среща насаме и да поддържа връзка с**

представляващия го адвокат, в т.ч. преди разпита от полицията или друг правоприлагащ или съдебен орган.

- б) Държавите членки гарантират, че заподозряното лице или обвиняемият има право неговият адвокат да присъства и да участва ефективно по време на разпитите. Това участие е съобразено с предвидените в националното законодателство процедури, при условие че те не засягат ефективно упражняване и същността на посоченото право. Когато адвокатът взема участие по време на разпит, това се протоколира в съответствие с националното право;*
- в) Държавите членки гарантират, че заподозряното лице или обвиняемият има право най-малкото неговият адвокат да присъства на следните следствени действия или други действия по събиране на доказателства, ако тези действия са предвидени във въпросното национално право и ако заподозряното лице или обвиняемият е длъжен или му е разрешено да присъства на въпросното действие:
  - i) разпознаване;*
  - ii) очна ставка;*
  - iii) експериментална възстановка на престъплението.**

2б. Държавите членки се стремят да осигурят обща информация, която да улесни заподозряното лице или обвиняемия да си намери адвокат.

Независимо от разпоредбите на националното законодателство по отношение на задължителното присъствие на адвокат, държавите членки правят необходимото, за да гарантират, че всяко задържано заподозряно лице или обвиняем е действително в състояние да упражни правото си на достъп до адвокат, освен ако лицето се е отказало от това право в съответствие с член 9.

- 2в. *При изключителни обстоятелства и само по време на етапа на досъдебното производство държавите членки могат да използват временна дерогация от прилагането на параграф 2, буква в), когато географската отдалеченост на заподозряното лице или на обвиняемия прави невъзможно гарантирането на правото на достъп до адвокат своевременно след задържането.*
- 2г. *Единствено в изключителни обстоятелства и само на етапа на досъдебното производство държавите членки могат да използват временна дерогация от прилагането на правата, предвидени в параграф 3, когато и доколкото това е обосновано в контекста на конкретните обстоятелства по случая от една или повече от следните наложителни причини:*
- а) спешна необходимост да се предотврати настъпването на тежки неблагоприятни последици за живота, свободата или физическата неприкосновеност на лице;*
  - б) неотложна необходимост от предприемане на незабавни действия от страна на следствените органи, за да се предотврати сериозно затрудняване на наказателно производство.*

Член 4

Поверителност

Държавите членки зачитат поверителността на комуникацията между заподозряното лице или обвиняемия и неговия адвокат при упражняването на предвиденото в настоящата директива право на достъп до адвокат. Това включва срещи, кореспонденция, телефонни разговори и други разрешени съгласно националното право форми на комуникация.

ГЛАВА 3

Информирание на трето лица за задържане и поддържане на връзка с трети лица и консулски служби

Член 5

Правото да бъде уведомено трето лице за задържането

1. Държавите членки гарантират, че *заподозряно лице или обвиняем, който е задържан, има право, ако пожелае, за задържането му да бъде уведомено своевременно поне едно посочено от него лице, напр. роднина или работодател.*
2. *Когато заподозряното лице или обвиняемият е дете, държавите членки гарантират, че титулярът на родителските права на детето се уведомява възможно най-бързо за задържането на лицето и за причините, поради които е било задържано, освен ако това би противоречало на най-висшия интерес на детето, като в такъв случай се уведомява друг подходящ възрастен. За целите на този параграф за дете се счита всяко лице на възраст под 18 години.*
- 2а. *Държавите членки могат да използват временна дерогация от прилагането на правата по параграфи 1 и 2, когато това е обосновано от някоя от следните наложителни причини в контекста на конкретните обстоятелства по случая:*
  - а) *спешна необходимост да се предотврати настъпването на тежки неблагоприятни последици за живота, свободата или физическата неприкосновеност на лице;*
  - б) *неотложна необходимост да се предотврати ситуация, която би могла да предизвика сериозно затрудняване на наказателно производство.*
- 2б. *Когато държавите членки използват временна дерогация от прилагането на предвиденото в параграф 2 право, те правят необходимото орган,*

отговорен за закрилата или благосъстоянието на децата, да бъде своевременно уведомен за задържането на детето.

Член 5а

Правото на осъществяване на връзка с трети лица по време на задържане

- 1. Държавите членки правят необходимото заподозрените лица или обвиняемите, докато са задържани, да имат право своевременно да осъществят връзка с най-малко едно посочено от тях трето лица, напр. роднина.**
- 2. Държавите членки могат да ограничат или отложат упражняването на това право с оглед на императивни изисквания или пропорционални оперативни изисквания.**

Член 6

Правото на комуникация с консулски   служби

- 1. Държавите членки гарантират, че заподозрени лица или обвиняеми,   които са задържани и които не са техни граждани, имат право консулските   служби на държавата, чиито граждани са, да бъдат **своевременно** уведомени за **задържането** им и тези лица да могат да комуникират с **тези органи, ако желаят това. Когато обаче заподозрените лица или обвиняемите са граждани на две или повече държави, те могат да изберат кои консулски служби да бъдат евентуално информирани за задържането и с които желаят да комуникират.****
- 1а) Заподозрените лица или обвиняемите имат право да бъдат посещавани от консулските органи на държавата, чиито граждани са, да разговарят с тях и да поддържат кореспонденция, както и право консулските служби да организират юридическото им представителство, при условие че тези органи са дали съгласие за това и че съответните заподозрени лица или обвиняеми са изразили такова желание.**
- 1б) Упражняването на правата по този член може да бъде регламентирано в националното право или процедури, при условие че това право и процедури**

дават възможност за пълноценно осъществяване на целите, за които тези права са предназначени.

I

ГЛАВА 4

Дерогации и отказ

Член 8

Общи условия за прилагане на временни дерогации

1. *Всяка временна дерогация от член 3, параграф 5, член 3, параграф 6 и член 5, параграф 3*
  - а) *е пропорционална и не надхвърля необходимото;*
  - aa) *е строго ограничена във времето;*
  - б) *не е основана изключително на вида или тежестта на предполагаемото правонарушение; и*
█
  - д) *не накърнява справедливостта на производството като цяло.*
█

2. **Временни дерогации съгласно член 3, параграф 5 и член 3, параграф 6** може да се разрешават само с надлежно мотивирано решение, **■** взето конкретно за всеки отделен случай, **или от съдебен орган, или от друг компетентен орган, при условие че това решение може да бъде отнесено за съдебно преразглеждане. Надлежно мотивираното решение се протоколира в съответствие с правото на съответната държава членка.**
3. **Временни дерогации съгласно член 5, параграф 3** може да се разрешават конкретно за всеки отделен случай, **от съдебен орган или от друг компетентен орган, при условие че това решение може да бъде отнесено за съдебно преразглеждане.**

Член 9

Отказ

1. Без да се засягат разпоредбите на националното право, **изискващи задължителното присъствие или съдействие на адвокат, държавите членки гарантират по отношение на всеки отказ от право **■**, посочено в член 3 и член 11 от настоящата директива, че **■**:**
  - а) **на заподозряното лице или обвиняемия е предоставена ясна и достатъчна устна или писмена информация на прост и разбираем език относно съдържанието на въпросното право и възможните последствия, ако се откаже от него; и**
■
  - в) **отказът е направен доброволно и недвусмислено.**
2. **Отказът, който може да бъде направен писмено или устно, се отбелязва, заедно с обстоятелствата, при които е направен, чрез процедура на протоколиране в съответствие с правото на съответната държава членка.**
3. **Държавите членки гарантират, че този отказ може впоследствие да бъде отменен на всеки етап от наказателното производство и че заподозряното**

лице или обвиняемият са осведомени за тази възможност. Оттеглянето на отказ влиза в сила от момента, в който е направен отказът.

ГЛАВА 5

Производства във връзка с европейска заповед за арест

Член 11

Правото на достъп до адвокат в производствата по европейската заповед за арест

1. Държавите членки гарантират, че лице, *за* което е *отправено искане за предаване в съответствие с* Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета, има право на достъп до адвокат в *изпълняващата държава членка* при задържането му по силата на европейска заповед за арест **█**.
2. Това лице има следните права в изпълняващата държава членка по отношение на съдържанието на правото на достъп до адвокат:
  - а)* право на достъп до адвокат в такъв момент и по такъв начин, че да му се даде възможност ефективно да упражнява правата си *и във всички случаи своевременно след задържането;*
  - б)* право да се среща *и поддържа връзка* с адвоката, който го представлява;
  - в)* право неговият адвокат да присъства *и в съответствие с процедурите в националното право да взема участие в изслушване на лицето, за което е издадена заповед за арест, от изпълняващия съдебен орган. Когато адвокатът взема участие по време на съдебно заседание, това се записва* в съответствие с националното право.

█

- 2а. Предвидените в настоящата директива права по членове 4, 5, 5а, 6, 9 и — при прилагането на временна дерогация съгласно член 5, параграф 3 — член 8, се прилагат mutatis mutandis за производствата във връзка с европейска заповед за арест в изпълняващата държава членка.*

- 2б. *Компетентният орган на изпълняващата държава членка информира своевременно след задържането лицето, за което е издадена заповед за арест, че има право да му бъде назначен адвокат в издаващата държава членка. Ролята на този адвокат в издаващата държава членка е да подпомага адвоката в изпълняващата държава членка, като му предоставя информация и съвети, за да се даде възможност на лицето, за което е издадена заповед за арест, действително да упражни правата си по силата на Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета.*
- 2в. *Когато лицето, за което е издадена заповед за арест, желае да упражни това право, а все още няма адвокат в издаващата държава членка, компетентният орган в изпълняващата държава членка бързо информира за това компетентния орган на издаващата държава членка. Компетентният орган на тази държава членка своевременно предоставя информация на лицето, за което е издадена заповед за арест, която да улесни назначаването на адвокат за него там.*
- 2г. *Правото на лицето, за което е издадена заповед за арест, на адвокат в издаващата държава членка, който да подпомага неговия адвокат в изпълняващата държава членка, не засяга сроковете, предвидени в Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета, нито задължението на изпълняващия съдебен орган да реши в рамките на тези срокове и при посочените в рамковото решение условия дали лицето да бъде предадено.*

ГЛАВА 6

Общи и заключителни разпоредби

Член 12

Правна помощ

■ **Настоящата директива не засяга националното право по отношение на правната помощ, което се прилага в съответствие с Хартата ■ и ЕКПЧ.**

Член 13

Средства за правна защита

1. Държавите членки гарантират, че **заподозрените лица и обвиняемите в рамките на наказателно производство, както и лицата, по отношение на които е задействано производство по европейска заповед за арест, разполагат с ефективни средства за правна защита съгласно националното право в случаите, когато правата им съгласно настоящата директива са нарушени.**

■

3. **Без да се засягат националните правила и системи относно допустимостта на доказателствата**, държавите членки гарантират, че **при преценката в рамките на наказателно производство на стойността на изявленията на заподозряно лице или обвиняем или на доказателства, придобити в нарушение на правото на такова лице на адвокат или в случаите когато е разрешена дерогация от това право в съответствие с член 3, параграф 6, се зачитат правото на защита и правото на справедливо производство.**

Член 13а

Уязвими лица

Държавите членки гарантират, че при прилагането на настоящата директива се вземат предвид специфичните нужди на уязвими заподозрени лица и обвиняеми.

Член 14

Клауза за запазване на нивото на защита

Нищо в настоящата директива не се тълкува като ограничение или дерогация от което и да е от правата и процесуалните гаранции, **които са предоставени съгласно Хартата** **■**, **ЕКПЧ** и други разпоредби на международното право в тази област или **законодателството** на която и да е държава **членка, които осигуряват** по-високо ниво на защита.

Член 13

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за да се съобразят с настоящата директива, най-късно [36 месеца след публикуването на настоящата директива в Официален вестник] **■**. **Те незабавно информират Комисията за това.**
■
3. Когато държавите членки приемат тези **мерки**, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условиата и редът на позоваване се определят от държавите членки.

3а. Държавите членки съобщават на Комисията текста на мерките от националното право, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

I

Член 15а

Докладване

До [36 месеца след крайния срок за изпълнението на директивата, посочен в член 15, параграф 1] Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад, в който оценява доколко държавите членки са предприели мерките, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, включително оценка на прилагането на член 3, параграф 6 във връзка с член 8, параграфи 1 и 2, придружен при необходимост от законодателни предложения.

Член 16

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в Официален вестник на Европейския съюз.

Член 17

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент

Председател

За Съвета

Председател

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Европейският парламент призовава отдавна за по-силна защита на правата на жертвите на престъпления, от една страна, и на правата на заподозряното лице и обвиняемия, от друга. След като рамковото решение относно някои процесуални права в наказателното производство, внесено от Европейската комисия през 2004 г., не беше прието, с доклада „Пагано“, приет на 7 май 2007 г., Парламентът решително призова за приемане на амбициозен правен инструмент относно процесуалните гаранции в наказателното производство.

След призива на Европейския парламент бяха предприети последващи действия и през ноември 2009 г., по инициатива на шведското председателство, Съветът прие пътна карта за укрепване на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство, която промени първоначалния подход на Европейската комисия, целящ приемане на хоризонтален и всеобхватен инструмент, и го замени с по-малко амбициозен, но може би по-реалистичен поетапен подход, който обхваща следните мерки:

А. писмен и устен превод;

Б. информация за правата и повдигнатите обвинения;

В. правен съвет и правна помощ;

Г. контакти с близки, работодатели и консулски служби;

Д. специални гаранции за заподозрени или обвиняеми лица, които са в уязвимо положение;

Е. зелена книга относно предварителното задържане.

Пътната карта се превърна в неразделна част от Стокхолмската програма. Тя ясно посочва, че списъкът с мерки не е изчерпателен.

Мерките, включени в пътната карта, вече са отчасти въведени. Директивата относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство беше приета на 20 октомври 2010 г. и изготвянето на Директивата относно правото на информация в наказателните производства вече е приключено, в очакване тя да бъде публикувана в Официален вестник.

Предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно правото на достъп до адвокат в наказателните производства и правото на комуникация при задържане беше приета от Европейската комисия на 12 юли 2011 г. и представлява третата стъпка от прилагането на пътната карта. То обхваща частта от мярка В относно правото на правен съвет и от мярка Г относно правото на контакти с близки, работодатели и консулски служби.

Предложението установява общия принцип, че всички заподозрени лица или обвиняеми следва да имат право на достъп до адвокат възможно най-бързо и по начин, който им позволява да упражнят ефективно правото си на защита. То също така уточнява, че във всеки случай тези права следва да бъдат предоставени преди началото на всеки разпит, при извършване на всяко процесуално действие или действие по събиране на доказателства, както и в случай на задържане. Предложението посочва освен това съдържанието на правото, подчертава, че срещите между заподозряното лице или обвиняемия и адвоката следва да бъдат поверителни, изброява разрешените дерогации от общите принципи и урежда правила в случай на отказ от правото на адвокат.

От гледна точка на средствата за правна защита предложението цели да гарантира, че се предоставят ефективни средства за правна защита, и по-специално, че в случай на нарушение на правото на достъп до адвокат заподозряното лице или обвиняемият се поставят в същото положение, в което биха се намирали, ако нарушението не е било извършено, а именно, че не може да се използват направена декларация или събрани доказателства в нарушение на правото на достъп до адвокат, освен ако това не би накърнило правото на защита.

Същият принцип се прилага спрямо други лица, различни от заподозрените лица и обвиняемите, в случай че те станат обвиняеми или заподозрени лица по време на разпит от страна на полицейски или правоприлагащ орган.

Предложението на Комисията не определя конкретни правила относно правната помощ. То съдържа само общо позоваване на правната помощ и разпоредба, която гласи, че държавите членки не прилагат по-неблагоприятни разпоредби за правна помощ от тези, които вече съществуват по отношение на достъпа до адвокат, предвиден в настоящата директива.

Две разпоредби уреждат правото на комуникация при задържане и правото на комуникация с консулски или дипломатически служби.

ПОЗИЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА

Въпреки наличието на общи принципи и минимални стандарти, произтичащи както от Европейската конвенция за правата на човека, така и от Хартата на ЕС, разпоредбите, уреждащи достъпа до адвокат, се различават значително между отделните държави членки.

Обхватът на достъпа до ефективна защита в наказателното производство е уреден по различен начин в държавите членки, в зависимост както от конкретната правна система, така и от нейното практическо приложение, като това оказва косвено, но значително въздействие върху политиката на ЕС за взаимно доверие и признаване.

Разпоредбите на Европейската конвенция за правата на човека и съдебната практика на Европейския съд по правата на човека не се прилагат и спазват от държавите членки в еднаква степен, което поражда различни стандарти в рамките на Европейския съюз.

Парламентът призова няколко пъти за укрепване на процесуалните права на заподозрените лица и на обвиняемите, като подчерта нуждата да се намери точният баланс между свобода, справедливост и сигурност.

Необходимостта от укрепване на взаимното доверие стана още по-наложителна с прилагането на програмата за взаимно признаване на съдебни решения в наказателните производства. Законодателството, прието на равнище ЕС през последните няколко години, подобри ефективността на наказателното преследване и изпълнението на присъдите в рамките на ЕС, но все още съществува единодушие по въпроса, че липсата на мерки на равнище ЕС, с цел утвърждаване на правата на гражданите в качеството им на заподозрени лица или на обвиняеми в наказателното производство в друга държава членка, е създала чувство за дисбаланс в политиките на ЕС в сферата на правосъдието.

Според мен тези инструменти трябваше да бъдат приети преди прилагането на принципа на взаимно признаване и на мерките, свързани с него.

Гражданите трябва да бъдат уверени, че правата им се зачитат напълно и че им се предоставя сигурност, когато пътуват, както и че имат едни и същи гаранции във всички държави членки.

Приложното поле на настоящата директива следва да бъде достатъчно широко с цел да се избегнат всякакви злоупотреби, но същевременно да се гарантира, че не се засяга ефективното и ефикасно правораздаване.

Правото на достъп до адвокат на заподозрени лица или обвиняеми следва да бъде всеобхватен принцип от най-ранния етап на наказателните производства.

Необходимостта заподозряното лице или обвиняемият да има достъп до адвокат и този законен достъп да бъде ефективен, представлява ключов елемент за осигуряването на заподозрените лица или обвиняемите на възможност да се защитят правилно пред разследващите органи и в хода на съдебното производство.

Без подходящ достъп до адвокат ефективното упражняване на това право на защита може да остане илюзорно.

Директивата ще се прилага във всички държави членки, независимо от техните правни системи, като се гарантират еднакви стандарти в цяла Европа.

В процеса на прилагане на настоящата директива държавите членки не следва в никакъв случай да падат под стандартите, посочени в ЕКПЧ и в Хартата и разработени с помощта на съдебната практика на Европейския съд по правата на човека.

Моят проектодоклад стъпва върху следните идеи:

– Следва да се спазва определено равнище на съгласуваност с вече приетите мерки А и Б и поради тази причина предлагам изменението на член 2, параграф 3.

– Правото на адвокат следва да бъде широко и следва да бъде гарантирано на ранен етап от производството, без да води до отлагане на разследването. Както бе подчертано в предложенията за изменение на член 3, то следва да бъде гарантирано независимо от задържането, в случай че лицето бива разпитвано от правоприлагащ или друг компетентен орган и при всички случаи от момента, в който лицето е призовано да се яви пред съд с компетентност по наказателноправни въпроси. Освен това

заподозряното лице или обвиняемият следва да има право да се среща и да комуникира с адвоката (изменение на член 4, параграф 1).

– Що се отнася до участието на адвокат във всяко действие по разследване или по събиране на доказателства, за което се изисква присъствието на лицето или такова присъствие се разрешава като негово право в съответствие с националното право, когато има назначен адвокат, той следва да има възможността да поиска уведомяване относно провеждането на такива действия, което уведомяване се регистрира, като се използва процедурата, предвидена от правото на държавата членка. Отсъствието на адвоката не следва обаче да отклонява компетентните органи от провеждането на такива действия, когато уведомяването е направено правилно.

– С оглед на ефективното упражняване на правото на защита на заподозряното лице или обвиняемия не следва да има ограничения на продължителността и честотата на срещите между него и неговия адвокат (изменение на член 4, параграф 5), както и на поверителността им (изменение на член 7). Същият принцип следва да се прилага към член 8, като същевременно се оправомощи компетентният орган, различен от съдебен, да приема дерогация от правото на достъп до адвокат, при условие че това решение подлежи на съдебен контрол. Правото на информиране на консулски власти не следва да бъде открито за дерогации.

– По отношение на разпоредбите, отнасящи се до отказа, проектодокладът има за цел да премахне предварителното получаване на правни съвети относно последиците от отказа, което може да бъде прекомерно и може да доведе до забавяне в производството.

– Задължението за проверка на условията за задържане следва да се изпълнява от публичните органи, а не от адвоката, както беше подчертано с изменението, внесено в член 4, параграф 4.

– За по-голяма яснота и за целите на настоящата директива за дете следва да се счита лице на възраст под 18 години (изменение на член 5). Включването на правата на заподозрените лица и обвиняемите в уязвимо положение съгласно това предложение е от изключителна важност, поради което правата, приложими за деца в съответствие с разпоредбите на настоящата директива, следва да бъде разширени до тази определена категория лица.

– С цел да се осигури съгласуваност със съответните разпоредби на Директивата относно правото на информация в наказателните производства, правото на комуникация при задържане е заменено с правото да се информира трета страна. Следователно заподозрените лица или обвиняемите, които са задържани, имат право да поискат най-малко едно лице по техен избор, като например роднина или работодател, да бъде информирано за тяхното задържане.

– Като се има предвид, че член 12, параграф 2, който се отнася до правна помощ, може да има важно влияние върху правните системи на редица държави членки, изглежда по-подходящо този въпрос да се разгледа в контекста на бъдещата мярка относно правната помощ.

При липса на съществени правила относно правна помощ в настоящата директива

следва в действителност да не се определят принципи, които могат да предопределят съществени правила, които ще бъдат обект на един бъдещ инструмент. Комисията заяви, че въпросът за правната помощ е изключително сложен и актуалната информация е много разпокъсана. Поради това щеше да е необходимо много повече време за представянето на предложение, ако в него беше включена правната помощ, което не би било уместно, като се има предвид необходимостта от действия в тази област.

20.12.2011

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

на вниманието на комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

относно предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно правото на достъп до адвокат в наказателните производства и правото на комуникация при задържане
(COM(2011)0326 – C7-0157/2011 – 2011/0154(COD))

Докладчик по становище: Jan Philipp Albrecht

КРАТКА ОБОСНОВКА

Въведение

Докато Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и Хартата за основните права на Европейския съюз установяват основни права на защита, като правото на достъп до адвокат, правото на устен и писмен превод, правото на информация относно обвинението, правото на редовно преразглеждане на задържането и правото на явяване в съда, те не предвиждат достатъчно подробно начина на защита на тези права на практика.

Предложението на Комисията, което понастоящем се разглежда от комисията, има за цел да подобри правата на заподозрените лица или обвиняемите по отношение на правото на достъп до адвокат в наказателните производства (членове 3, 4) и правото на комуникация с трето лице при задържане, като например роднина, работодател или консулска служба (членове 5, 6). Ограничен брой дерогации от тези права са посочени в член 8. Проектът за директива обхваща също така правото на достъп до адвокат в производствата по европейската заповед за арест (член 11).

Това представлява третата мярка от „пътната карта“ за укрепване на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателните производства¹, която също така включва право на писмен и устен превод², право на

---

¹ Заключение на Европейския съвет, 10–11 декември 2009 г.; Резолюция на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно пътна карта за укрепване на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство, 2009/C 295/01, 4.12.2009 г., ОВ С 295/1.

² Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. относно правото

информация за правата в наказателните производства¹, право на правна помощ и специални гаранции за заподозрени лица или обвиняеми в уязвимо положение, както и Зелена книга относно предварителното задържане².

Наличието на общи минимални стандарти по отношение на правото на достъп до адвокат и правото на комуникация при задържане следва да осигури подходяща основа за взаимно признаване на съдебни решения по наказателни дела, за предотвратяване на принудата от страна на разследващите органи, за гарантиране на равнопоставеност между прокуратурата и защитата и за избягване на съдебни грешки.

Позиция на докладчика по становище

Докладчикът по становище приветства предложението на Комисията. Бързият достъп до адвокат е от съществено значение, за да се позволи на заподозряното лице или на обвиняемия ефективно да упражнява своите права на защита и да се гарантира съвместимост с основните права, предвидени в Хартата и в Европейската конвенция за правата на човека.

Личният достъп до адвокат следва да бъде предоставен преди започването на разпит от полицията или другите правоприлагащи органи, тъй като това е моментът, от който правата на защита на заподозряното лице или на обвиняемия могат да бъдат сериозно накърнени³. Докладчикът подчертава също така значението на позволяването на достъп до адвокат преди извършване на действията по събиране на доказателства, като например вземане на кръв или ДНК проби или проверка на телесни кухини.

Докладчикът не може да приеме аргумента, според който присъствието на адвокат и предоставянето на право на същия да се среща със заподозрените лица, да ги представлява и да проверява доброто им физическо и психическо състояние се считат за възпрепятстващи разследването. Докладчикът подчертава, че всяка дерогация от посочените права следва да бъде обоснована с наложителни причини, да не се основава единствено на тежестта на предполагаемото престъпление, да бъде пропорционална, ограничена във времето и да не нарушава справедливостта на съдебното производство. Освен това дерогациите следва да се разрешават само с надлежно мотивирано решение на съдебен орган, взето конкретно за всеки отделен случай. Показания на заподозряното лице или обвиняемия или доказателства, получени в нарушение на правото му на достъп до адвокат или при разрешена дерогация от това право, не следва да се използват на нито един етап от съдебното производство като доказателство срещу лицето.

Правото на комуникация при задържане включва възможността трето лице да поеме грижите за личните работи на заподозряното лице или обвиняемия за времето на

на устен и писмен превод в наказателното производство, 26.10.2010 г., ОВ L 280/1.

¹ COM(2010) 392.

² Зелена книга относно укрепване взаимното доверие в европейското съдебно пространство – Зелена книга относно прилагането на законодателството на ЕС по наказателноправни въпроси в областта на задържането, 14.6.2011 г., COM(2011) 327 окончателен.

³ Вж. Решение от 2008 г. по дело Salduz/Турция, Сборник ЕСПЧ, стр. 1542.

задържането му. Децата следва да имат право на присъствие на родител, настойник или подходящ възрастен, който да им помогне да разберат какво се случва. По целесъобразност това право следва да се разшири, така че да обхване други заподозрени лица в уязвимо положение. Всяка комуникация между заподозряното лице или обвиняемия и неговия адвокат следва да бъде поверителна, без възможност за дерогации.

През последните години Парламентът често изразяваше недоволството си по повод издаването на европейски заповеди за арест не във връзка с разследване, а във връзка с леки престъпления или изслушвания, и произтичащите от това продължителни периоди на ненужно предварително задържане в други държави-членки¹. Докладчикът категорично подкрепя системата на „двойна защита“, предвидена в член 11, с цел да се гарантира, че по-леките дела се изясняват или уреждат на възможно най-ранен етап.

ИЗМЕНЕНИЯ

Комисията по правни въпроси приканва водещата комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи да включи в доклада си следните изменения:

Изменение 1

Предложение за директива Заглавие 1

Текст, предложен от Комисията

Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно правото на достъп до адвокат в наказателните производства и правото на комуникация при задържане

Изменение

Не се отнася за българския текст.

Изменение 2

Предложение за директива Заглавие 1

Текст, предложен от Комисията

Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно правото на достъп до адвокат в наказателните производства и правото

Изменение

Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно правото на достъп до адвокат в наказателните производства и правото

---

¹ Пленарна дискусия от 8 юни 2011 г. относно Европейската заповед за арест, достъпна [ТУК](#).

на комуникация *при* задържане

на комуникация *в случай на* задържане

Изменение 3

Предложение за директива Член 2 - параграф 1

Текст, предложен от Комисията

1. Настоящата директива се прилага *от момента*, в *който* лицето е осведомено от компетентните органи на държава-членка чрез официално уведомление или другояче, че е заподозряно или обвинено в извършването на престъпление, до момента на приключване на производството, което означава окончателното решаване на въпроса дали заподозряното лице или обвиняемият е извършил престъплението, включително, когато е уместно, издаването на присъдата и изхода от евентуални обжалвания.

Изменение

1. Настоящата директива се прилага *в случаите*, в *който* лицето е осведомено от компетентните органи на държава-членка чрез официално уведомление или другояче, че е заподозряно или обвинено в извършването на престъпление, до момента на приключване на производството, което означава окончателното решаване на въпроса дали заподозряното лице или обвиняемият е извършил престъплението, включително, когато е уместно, издаването на присъдата и изхода от евентуални обжалвания.

Изменение 4

Предложение за директива Член 2 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

Член 2а

Определения

1а. За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

а) „дете“ е заподозряно лице или обвиняем на възраст под 18 години или в случаите, когато липсват ясни доказателства относно възрастта, заподозряно лице или обвиняем, който изглежда на възраст под 18 години;

б) „адвокат“ е лице, което има правоспособност да упражнява

професионалната си дейност под едно от посочените по-долу професионални звания:

Белгия - Avocat/Advocaat/Rechtsanwalt

България - Адвокат

Дания - Advokat

Германия - Rechtsanwalt

Ирландия - Barrister/Solicitor

Гърция - Dikigoros

*Испания - Abogado/Advocat/Avogado/
Abokatu*

Франция - Avocat

*Италия - Avvocato/praticante avvocato
abilitato*

Люксембург - Avocat

Нидерландия - Advocaat

Австрия - Rechtsanwalt

Португалия - Advogado

Румъния - Avocat

Финландия - Asianajaja/Advokat

Швеция - Advokat

*Обединено кралство -
Barrister/Solicitor*

в) „разпит“ означава официален разпит на лице относно участието му или подозрението за участие в престъпно деяние или деяния от компетентни правоприлагащи органи в полицейско управление или на друго подходящо място.

Настоящата директива не обхваща предварителния разпит, извършен от служители на полицията или на друг правоприлагащ орган непосредствено след залавянето на заподозряно лице с цел установяване дали следва да започне разследване или дали има въпроси, свързани със сигурността.

Изменение 5

Предложение за директива Член 3 – параграф 1 – уводна част

Текст, предложен от Комисията

1. Държавите-членки **гарантират, че на заподозрени лица и обвиняеми се предоставя достъп до адвокат** възможно най-бързо и при всички случаи:

Изменение

1. **Когато и заподозрени лица или обвиняеми изискат достъп до адвокат и в рамките на това искане държавите-членки гарантират получаването на такъв достъп** възможно най-бързо и при всички случаи:

Изменение 6

Предложение за директива Член 3 – параграф 1 – буква а)

Текст, предложен от Комисията

а) преди започването на разпит **от полицията или други правоприлагащи органи;**

Изменение

а) преди започването на **всеки** разпит, **независимо от това дали лицето е задържано или не;**

Изменение 7

Предложение за директива Член 3 – параграф 1 – буква б)

Текст, предложен от Комисията

б) при извършването на процесуално действие или действие по събиране на доказателства, при което **присъствието на лицето се изисква или разрешава като негово право в съответствие с националното право, освен ако това може да попречи на събирането на доказателствата;**

Изменение

б) при извършването на процесуално действие или действие по събиране на доказателства, **освен и единствено в случаите, при които лицето, което извършва посоченото процесуално действие или събиране на доказателства с основание счита, че доказателството ще бъде изменено, преместено или разрушено до пристигането на адвоката;**

Обосновка

Определени действия по събиране на доказателства, като вземане на кръв или ДНК проби или проверка на телесни кухини в значителна степен нарушават личната неприкосновеност, в тези случаи достъпът до адвокат не може да се урежда от националното право.

Изменение 8

Предложение за директива Член 3 – параграф 2 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

2а. Настоящата директива не засяга разпоредбите за правен съвет по телефона в много ограничени случаи, свързани с деяния, за които не се предвижда лишаване от свобода, и когато няма риск от самообвинение или от полицейско насилие.

Изменение 9

Предложение за директива Член 4 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията

Изменение

2. Адвокатът има право да присъства по време на всички разпити или изслушвания. ***Той*** има право да задава въпроси, да иска разяснения и да прави изявления, които се записват в съответствие с националното право.

2. Адвокатът има право да присъства по време на всички разпити или изслушвания, ***независимо от това, дали лицето е задържано. Адвокатът*** има право да задава въпроси, да иска разяснения и да прави изявления, които се записват в съответствие с националното право.

Изменение 10

Предложение за директива Член 4 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията

3. Адвокатът има право да присъства по време на всяко действие по разследване или по събиране на доказателства, при което **се изисква** или **се разрешава като право присъствието** на заподозряното лице или на обвиняемия в съответствие с националното право, освен ако това може да попречи на събирането на доказателствата.

Изменение

3. Адвокатът има право да присъства по време на всяко действие по разследване или по събиране на доказателства, **освен и единствено в случаите, при които лицето, което извършва посоченото процесуално действие** или събиране на доказателства с основание счита, че доказателството ще бъде изменено, преместено или разрушено до пристигането на адвоката.

Обосновка

Определени действия по събиране на доказателства, като вземане на кръв или ДНК проби или проверка на телесни кухини в значителна степен нарушават личната неприкосновеност, в тези случаи достъпът до адвокат не може да се урежда от националното право.

Изменение 11

Предложение за директива Член 4 - параграф 4

Текст, предложен от Комисията

4. Адвокатът има право да провери **условията** на задържане на заподозряното лице или обвиняемия, и за тази цел има достъп до мястото, където е задържано лицето.

Изменение

4. **В случай на признаци за малтретиране** адвокатът има право да провери **конкретните условия** на задържане на заподозряното лице или обвиняемия и за тази цел има достъп до мястото, където е задържано лицето.

Изменение 12

Предложение за директива Член 5 - параграф 2

Текст, предложен от Комисията

2. Когато **задържаното** лице е дете, държавите-членки гарантират, че законният представител на детето или друг възрастен, в зависимост от интереса на детето, се уведомява възможно най-бързо за **неговото** задържане и за причините, поради които е било задържано, освен ако това би противоречало на най-висшия интерес на детето, като в такъв случай се уведомява друг подходящ възрастен.

Изменение

2. Когато **заподозряното** лице **или обвиняемият** е дете, държавите-членки гарантират, че законният представител на детето или друг възрастен, в зависимост от интереса на детето, се уведомява възможно най-бързо за **всяка форма на** задържане и за причините, поради които е било задържано, **може да посети детето и може да присъства на всеки разпит на детето и на всяко процесуално действие**, освен ако това би противоречало на най-висшия интерес на детето, като в такъв случай се уведомява друг подходящ възрастен **и му се предоставя право да посещава детето и да присъства на време на разпити и процесуални действия.**

Обосновка

Параграфът следва да уточни правото на закрила от подходящ възрастен в съответствие с член 24 от Хартата на основните права относно правата на детето.

Изменение 13

Предложение за директива Член 5 – параграф 2 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

2а. По целесъобразност правата на дете съобразно параграф 2 се разширяват спрямо други заподозрени лица или обвиняеми в уязвимо положение, които се нуждаят от сходна помощ, като лица с физически или психически увреждания.

Ако полицейски служител бъде добросъвестно уведомен или подозира,

че заподозряното лице има физическо или психическо увреждане, което би попречило лицето да бъде третирано като възрастен човек, полицейският служител го третира в съответствие с параграф 2 при липсата на ясни доказателства за противното.

Обосновка

Подкрепям изменението на докладчика на член 5, параграф 2, буква а); при все това, той може да се укрепи чрез разширяване на защитата, която се предоставя на лицата, за които съществуват подозрения, че имат физическо или психическо увреждане, но които не могат да докажат това незабавно, което води до третирането им като възрастни.

Изменение 14

Предложение за директива Член 6

Текст, предложен от Комисията

Държавите-членки гарантират, че **лицата, упоменати в член 2**, които са задържани и които не са граждани на дадената държава-членка, имат право за задържането им възможно най-бързо да бъдат уведомени консулските или дипломатическите служби на държавата, на която са граждани, както и право **на комуникация** с тези консулски или дипломатически служби.

Изменение

Държавите-членки гарантират, че **заподозрените лица или обвиняемите**, които са задържани и които не са граждани на дадената държава-членка, имат право за задържането им възможно най-бързо да бъдат уведомени консулските или дипломатическите служби на държавата, на която са граждани, както и право **да се срещнат** с тези консулски или дипломатически служби.

Обосновка

В съответствие с член 36, буква в) от Виенската конвенция за консулските отношения, консулски длъжностни лица имат право да посещават заподозряно лице или обвиняем, което позволява проверка на неговото физическо състояние и условията на задържането му.

Изменение 15

Предложение за директива Член 6 а (нов)

Член 6а

Информация

1. Държавите-членки гарантират, че заподозряното лице или обвиняемият биват информирани незабавно и по начин, разбираем за тях, относно правото им на достъп до адвокат, както и относно това, че този достъп им се гарантира на всеки по-нататъшен етап на производството, дори когато на по-ранен етап са се отказали от тази възможност.

Без да се засягат разпоредбите на националното право, изискващи задължителното присъствие или съдействие от адвокат, всеки посочен в настоящата директива отказ от правото на адвокат е обвързан със следните условия:

а) заподозряното лице или обвиняемият да е получил преди това правна консултация относно последствията от този отказ или да е бил напълно запознат с тези последствия по друг начин;

б) да има необходимата способност да разбира тези последствия; както и

в) отказът да е предоставен доброволно и еднозначно.

2. Предоставянето на информацията на заподозряното лице или обвиняемия относно правото му на достъп до адвокат се записва в съответствие с правото на съответната държава-членка. Отказът и обстоятелствата, при които е бил предоставен, се записват в съответствие с правото на съответната държава-членка.

3. Държавите-членки гарантират, че този отказ може впоследствие да

бъде отменен на всеки етап от съдебното производство.

Обосновка

Употребата на инструмента отказ крие евентуални бъдещи усложнения и необходимост от регулиране в случаите, когато заподозряното лице или обвиняемият промени намеренията си на по-късен етап от производството. Във връзка с това членът следва да се измени с ново заглавие, нова формулировка и да се премести на друго място в текста.

Изменение 16

**Предложение за директива
Член 7**

Текст, предложен от Комисията

Държавите-членки гарантират поверителността на срещите на заподозряното лице или обвиняемия с неговия адвокат. Те също така гарантират поверителността на кореспонденцията, телефонните разговори и другите разрешени от националното право форми на комуникация между заподозряното лице или обвиняемия и неговия адвокат.

Изменение

Държавите-членки гарантират ***без изключение*** поверителността на срещите на заподозряното лице или обвиняемия с неговия адвокат. Те също така гарантират ***без изключение*** поверителността на кореспонденцията, телефонните разговори и другите разрешени от националното право форми на комуникация между заподозряното лице или обвиняемия и неговия адвокат.

Обосновка

Всяка комуникация между заподозряното лице или обвиняемия и неговия адвокат следва да бъде поверителна, без възможност за дерогации.

Изменение 17

**Предложение за директива
Член 8 – параграф 1 – уводна част**

Текст, предложен от Комисията

Държавите-членки не могат да дерогират никоя от разпоредбите на настоящата директива освен, при изключителни обстоятелства, разпоредбите на член 3, член 4,

Изменение

Държавите-членки не могат да дерогират никоя от разпоредбите на настоящата директива освен, при изключителни обстоятелства, разпоредбите на член 3, член 4,

параграфи **1—3**, член **5** и член **6**. Всяка такава дерогация:

параграфи **1, 2 и 3** и член **5**. Всяка такава дерогация:

Изменение 18

Предложение за директива Член 8 – буква г)

Текст, предложен от Комисията

г) е възможно най-ограничена във времето и във всички случаи спира при съдебната фаза;

Изменение

г) е възможно най-ограничена във времето и във всички случаи спира при съдебната фаза; **както и**

Обосновка

Посочените изисквания следва да бъдат кумулативно изпълнени.

Изменение 19

Предложение за директива Член 9

Текст, предложен от Комисията

1. Без да се засягат разпоредбите на националното право, изискващи задължителното присъствие или съдействие от адвокат, всеки посочен в настоящата директива отказ от правото на адвокат, подлежи на следните условия:

а) заподозряното лице или обвиняемият да е получил преди това правна консултация относно последствията от този отказ или да е бил напълно запознат с тези последствия по друг начин;

б) да може да разбира тези последствия и

в) отказът да е предоставен доброволно и еднозначно.

2. Отказът и обстоятелствата, при които е бил предоставен, се записват в съответствие с правото на

Изменение

заличава се

съответната държава-членка.

3. Държавите-членки гарантират, че този отказ може впоследствие да бъде отменен на всеки етап от съдебното производство.

Обосновка

Настоящият член, с някои промени, следва да се премести преди член 7.

Изменение 20

Предложение за директива Член 10 - параграф 2

Текст, предложен от Комисията

2. Държавите-членки гарантират, че показанията, дадени от това лице преди да му бъде съобщено, че е станало заподозряно лице или обвиняем, не могат да бъдат използвани срещу него.

Изменение

2. Без да се засяга националната уредба относно допустимостта на доказателствата, държавите-членки гарантират, че показанията, дадени от това лице преди да му бъде съобщено, че е станало заподозряно лице или обвиняем, не могат да бъдат използвани срещу него.

Обосновка

Настоящата директива не следва да се стреми към налагането на избор между стриктно установена чрез закон система за допускане на доказателства или по-гъвкава система, при която съдът има право да преценява доказателствата в зависимост от начина, по който са били събрани, и да ги оценява въз основа на своята преценка.

Изменение 21

Предложение за директива Член 11 – параграф 5 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

5а. По целесъобразност правото на достъп до адвокат в съответствие с параграф 1 се разширява до други видове съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси, които

**накърняват правата на
заподозрените лица или обвиняемите.**

Обосновка

Същата необходимост от двойно представителство ще е налице, след като започнат да се прилагат Европейската заповед за надзор и за трансфер на осъдени лица, както и бъдещи инструменти като Европейска заповед за разследване по дела от наказателен характер.

Изменение 22

**Предложение за директива
Член 13 - параграф 3**

Текст, предложен от Комисията

3. Държавите-членки гарантират, че **дадени от заподозряното лице или от обвиняемия показания и доказателства**, получени в нарушение на правото му адвокат или когато е била разрешена дерогация от това право в съответствие с член 8, не могат да бъдат използвани като доказателство срещу него в нито една фаза на съдебното производство, **освен ако използването на тези доказателства не засягат правата на защитата.**

Изменение

3. **Без да се засяга националната уредба относно допустимостта на доказателствата**, държавите-членки гарантират, че доказателства, получени в нарушение на правото му на адвокат или когато е била разрешена дерогация от това право в съответствие с член 8, не могат да бъдат използвани като доказателство срещу него в нито една фаза на съдебното производство.

Обосновка

Настоящата директива не следва да се стреми към налагането на избор между стриктно установена чрез закон система за допускане на доказателства или по-гъвкава система, при която съдът има право да преценява доказателствата в зависимост от начина, по който са били събрани, и да ги оценява въз основа на своята преценка.

ПРОЦЕДУРА

Заглавие	Право на достъп до адвокат в рамките на наказателните производства и право на общуване след ареста
Позовавания	СОМ(2011)0326 – С7-0157/2011 – 2011/0154(COD)
Водеща комисия Дата на обявяване в заседание	LIBE 5.7.2011 г.
Подпомагаща(и) комисия(и) Дата на обявяване в заседание	JURI 15.9.2011 г.
Докладчик(ци) Дата на назначаване	Jan Philipp Albrecht 11.7.2011 г.
Разглеждане в комисия	10.10.2011 г.
Дата на приемане	20.12.2011 г.
Резултат от окончателното гласуване	+: 21 –: 0 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Raffaele Baldassarre, Luigi Berlinguer, Sebastian Valentin Bodu, Françoise Castex, Christian Engström, Marielle Gallo, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Klaus-Heiner Lehne, Antonio López-Istúriz White, Antonio Masip Hidalgo, Alajos Mészáros, Bernhard Rapkay, Evelyn Regner, Francesco Enrico Speroni, Alexandra Thein, Diana Wallis, Rainer Wieland, Cecilia Wikström, Tadeusz Zwiefka
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Jan Philipp Albrecht, Jean-Marie Cavada, Luis de Grandes Pascual, Vytautas Landsbergis, Kurt Lechner, Eva Lichtenberger, Arlene McCarthy

ПРОЦЕДУРА

Заглавие	Право на достъп до адвокат в рамките на наказателните производства и право на общуване след ареста			
Позовавания	СОМ(2011)0326 – С7-0157/2011 – 2011/0154(COD)			
Дата на представяне на ЕП	8.6.2011			
Водеща комисия Дата на обявяване в заседание	LIBE 5.7.2011			
Подпомагаща(и) комисия(и) Дата на обявяване в заседание	JURI 15.9.2011			
Докладчик(ци) Дата на назначаване	Elena Oana Antonescu 12.7.2011			
Разглеждане в комисия	11.10.2011	28.2.2012	26.4.2012	10.7.2012
	27.11.2012	19.6.2013		
Дата на приемане	19.6.2013			
Резултат от окончателното гласуване	+: –: 0:	49 2 0		
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Jan Philipp Albrecht, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Salvatore Caronna, Philip Claeys, Carlos Coelho, Ioan Enciu, Tanja Fajon, H��l��ne Flautre, Kinga G��l, Kinga G��ncz, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, ��gnes Hankiss, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, L��via J��r��ka, Teresa Jim��nez-Becerril Barrio, Timothy Kirkhope, Juan Fernando L��pez Aguilar, Baroness Sarah Ludford, Svetoslav Hristov Malinov, V��ronique Mathieu Houillon, Anthea McIntyre, Nuno Melo, Roberta Metsola, Antigoni Papadopoulou, Georgios Papanikolaou, Carmen Romero L��pez, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba S��gor, Renate Sommer, Rui Tavares, Nils Torvalds, Kyriacos Triantaphyllides, Axel Voss, Renate Weber, Josef Weidenholzer, Tatjana ��danoka, Auke Zijlstra			
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Elena Oana Antonescu, Anna Maria Corazza Bildt, Dimitrios Droutsas, Monika Hohlmeier, Jan Mulder, Marco Scurria			
Заместник(ци) (чл. 187, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	J��rgen Creutzmann, Jelko Kacin			
Дата на внасяне	24.6.2013			